

God maakt Zijn volk zalig door recht

Psalm 89: 19

Psalm 85: 4

Psalm 119: 69, 76, 29

Psalm 32: 1

Lofzang van Zacharias: 4

Lezen: Genesis 22: 1-13

Dordtse Leerregels, Hoofdstuk 2, Paragrafen 1 en 2

Par.1. Gods rechtvaardigheid eist dat onze zonden gestraft worden

God is niet alleen ten hoogste barmhartig, maar ook ten hoogste rechtvaardig. En Zijn gerechtigheid (gelijk Hij Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft) vereist, dat onze zonden, tegen Zijn oneindige Majesteit begaan, niet alleen met tijdelijke, maar ook met eeuwige straffen, beide naar ziel en lichaam, gestraft worden; welke straffen wij niet kunnen ontgaan, tenzij aan de gerechtigheid Gods genoeg geschiede.

Par. 2. God heeft Zijn Zoon als Borg gegeven voor onze zondeschuld

Maar alzo wij zelven niet kunnen genoegdoen, en ons van den toorn Gods bevrijden, zo heeft God uit oneindige barmhartigheid Zijn eniggeboren Zoon ons tot een Borg gegeven, Die, opdat Hij voor ons zoude genoegdoen, voor ons of in onze plaats, zonde en vervloeking aan het kruis geworden is.

Geliefde gemeente, wat is het altijd weer een zeer ontroerende geschiedenis die we samen hebben gelezen in Genesis 22. Hoe Abram de opdracht van de Heere kreeg om zijn geliefde zoon te offeren op een van de bergen van Moria. Toen de dag aanbrak, ging Abram inderdaad op weg naar de plaats die de Heere hem wijzen zou. Een aantal dingen nam hij mee. Jongens en meisjes, hij nam een mes mee, een kruik met brandende kolen – dat wordt het vuur genoemd – en hout, dat Izaäk moest dragen de berg op.

Zo zie ik ze samen aankomen, met wat knechten en ezels die de spullen droegen. Ze staan aan de voet van die berg, en dan zegt Abram: "Blijven jullie hier, tot wij de Heere aanbeden hebben op de berg, en wij samen weer zullen terugkeren." Daar gaan ze: Abram voorop, zo stel ik mij dat voor, en zijn zoon Izaäk erachteraan met dat hout op zijn rug. Izaak wist wel wat ze gingen doen. Dat zal Abram ongetwijfeld gezegd hebben: "Jongen, wij gaan de Heere aanbidden, wij gaan een offer brengen op de plaats die de Heere ons zal wijzen." Natuurlijk begreep Izaak ook wel dat hij daarom dat hout moest dragen. Hij snapte ook dat vader een mes en vuur bij zich had.

Maar toen ze in stilte die berg opgingen, Izaak achter Abram aan, kwam Izaak in een gemis. Hij miste iets wat juist zo belangrijk was om dat offer te kunnen brengen, om in de weg van het offer de Heere te aanbidden. Wat miste hij? Het offerdier. Daarom ging hij tot zijn vader spreken: *Mijn vader*. En Abram zei: *Zie, hier ben ik, mijn zoon*. Toen kwam die vraag: *Zie, het vuur en het hout, maar waar is het lam tot het brandoffer?* Dat is een vraag geweest voor Abram. Wat moest deze vader nu toch tegen zijn jongen zeggen? Maar dan zie je dat de Heilige Geest de juiste woorden op het juiste moment geeft, ook toen en daar bij Abram. Dan mag Abram die diepe woorden uitspreken, woorden vol heilgeheimen, ja, God-verheerlijkende woorden: *God zal Zichzelf een Lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon*.

En is het niet heerlijk gebleken? Is het niet gebleken op Moria, dat de Heere altijd doet wat Hij zegt? Nou, Izaäk moest eerst wel vastgebonden worden op dat altaar. Als jongen van 17 jaar was hij gewillig om dat te doen. Hij boog voor het recht dat God op hem had. Hij lag daar niet als een gerechtvaardigde jongen, maar als een zondaar die in zonde ontvangen en geboren was, die ook onderworpen was aan allerhande ellende en aan de verdoemenis van nature. Daar lag die jongen Izaäk onder dat blinkende mes van zijn vader. Zal het niet opnieuw door zijn hart gegaan zijn: *Waar is het Lam tot het brandoffer?*

Al brak er een dodelijk tijdgewricht aan op dat moment, daar op die bergen van Moria, toch is Izaäk niet gestorven. Izaäk werd niet getroffen door dat blinkende mes, want uit de hemel klonk de stem van de Engel des Heeren – dat is Christus. Christus greep als het ware in, trad tussenbeide en zei: *Doe hem niets*. En met dat die stem klonk van Christus, hoorde Abram daarachter het geluid van geritsel van die ram, die met zijn hoornen vastzat in de struiken. Abram verstond het: Izaäk mag eraf, en de ram moet erop. Zo zijn we onze Schriftlezing geëindigd: *En hij offerde die ram in zijn zoons plaats*. Wat een Evangelie toch!

Dat komen we nu tegen in paragraaf 1 en 2 van de Dordtse Leerregels. Want die ram daar op Moria, dat is nu het beeld van Christus, en Izaäk is het beeld van een zondaar die naar het recht van God moet sterven, maar niet sterven hoeft, omdat die ram een voorbeeld is van Christus, Die aan het kruis gestorven is. In die weg maakt God Zijn volk zalig. Dat is een weg van recht. Daar willen wij met de hulp van de Heere deze middag bij stilstaan. We schrijven als thema boven de prediking: *God maakt Zijn volk zalig door recht*.

Twee gedachten:

1. Zijn gerechtigheid eist de dood van een zondaar.
2. Zijn barmhartigheid gaf Zijn Zoon voor zo'n zondaar.

1. Zijn gerechtigheid eist de dood van een zondaar

Gemeente, het is alweer een tijdje geleden dat we samen het eerste hoofdstuk van de Dordtse Leerregels hebben mogen overdenken in de leerdienst. Wat hebben onze Dordtse vaders toch rijk en troostvol gesproken over de verkiezende liefde van God. Toen ze dat onder woorden wilden brengen in de vorm van een belijdenis, ook als een tegengeluid tegen de remonstranten, zijn onze Dordtse vaders heel dicht bij het Woord van God gebleven. Dat Woord van God dat zo heerlijk zegt: *De HEERE is mij verschenen van verre tijden; ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid* (Jer. 31:3).

Als we daar even bij stilstaan, zo aan het begin van deze preek, mogen we toch wel de vraag stellen: Wie zijn dat dan, die God van eeuwigheid heeft liefgehad? Zijn dat inderdaad mensen van wie God van tevoren wist dat ze uit zichzelf gingen geloven? Zijn dat nou echt mensen die nog iets van een vrije wil zouden overhouden na hun diepe val in Adam, zodat ze voor Jezus konden kiezen? Ach nee, weet u naar wie Gods verkiezende liefde uitgaat? Ik hoop dat het uw hart raakt vanmiddag: naar verloren mensen, die het echt gaan ervaren in hun hart wat Schortinghuis, een oudvader, ooit onder woorden heeft gebracht: *Ik wil niet, ik kan niet, ik weet het niet, ik heb het niet, ik deug zelfs niet*. Die heeft Hij liefgehad met een eeuwige liefde. Mensen die het inderdaad gaan ontdekken: *Ik lig dood in de zonden en de misdaden*. Mensen die het inderdaad gaan ontdekken en toestemmen: *Ik lig met heel de wereld verdoemelijk voor God*. Mensen die gaan buigen voor het Woord van God, waarin geschreven staat: *Zie, de HEERE zal u wegwerpen met een*

mannelijke wegwerping (Jer. 14:9). Maar Hij doet het niet. Hij doet het niet, omdat Hij zulke zondaren zo liefheeft. Dat hebben onze Dordtse vaders in dat eerste hoofdstuk willen onderstrepen.

Waar komt die verkiezende liefde nu uit voort? Uit dat hart van God dat vol is van barmhartigheid. God is ten hoogste barmhartig. Dat betekent dat de ingewanden van God, het hart van God, van eeuwigheid rommelt van barmhartigheid. Het kwam op uit de grondeloze barmhartigheid van God de Vader. Kijk, daar hebben onze Dordtse vaders van gesproken en een rijke belijdenis van uitgesproken in hoofdstuk 1. En dan gaan ze verder in hoofdstuk 2, en dan grijpen ze die barmhartigheid als eerste weer aan: *God is ten hoogste barmhartig*. Dat staat in de eerste regel van paragraaf 1, hoofdstuk 2. Ten hoogste barmhartig. Er is niets dat nog barmhartiger is dan God. Het is het allerhoogste toppunt van barmhartigheid dat denkbaar is, en die is alleen te vinden in God.

Ja, gemeente, zo is God. Daar is Zijn hart vol van. Zacharias heeft het in zijn lofzang gezongen: *de innerlijke barmhartigheid*, hier van binnen, in het hart van God. Straks, aan het einde van de dienst, gaan we het zingen: *Dus wordt des HEEREN volk geleid, door 't licht, dat nu ontstoken is, tot kennis van de zaligheid in hun schuldvergeving; die nooit in schoner glans verscheen, dan nu door Gods barmhartigheên*. O, hoor het toch: *Die met ons lot bewogen, om ons van zonde en ongeval ontslaan, een Ster, dat is Christus, in Jakob op doet gaan; de Zon des heils doet aan de kimmen staan*.

O, wat een wonder: God is ten hoogste barmhartig. Dat wil zeggen, gemeente, dat Hij van eeuwigheid bewogen is met een diepgevalen zondaar. Het is Zijn eeuwige gezindheid, de gezindheid van Zijn hart, om Zijn volk te verlossen uit de ellende waarin ze zichzelf gestort hebben. Het zijn de gedachten des vredes die Hij van eeuwigheid koesterde over een gevallen, verloren zondaar. Het is een innerlijke drang om goddelozen door recht met Zichzelf te verzoenen. O, het deed Hem zeggen: *Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds dat Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk, geduriglijk, altijd maar weer aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem, en Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen* (Jer. 31:20).

Jongens en meisjes, ik kan me wel een beetje voorstellen dat jullie niet zo goed begrijpen wat die woordjes betekenen: *Zijn ingewand rommelt*. Maar ik ga het met een eenvoudig voorbeeld duidelijk maken. Misschien heb ik het wel eens genoemd. Het doet een beetje denken – ik bedoel dat natuurlijk heel eerbiedig – aan iemand die behoefte heeft aan eten. Dan begint het soms van binnen ook te rommelen. Dan moet je wat eten, dan vraagt je lichaam om voedsel. En nu, met eerbied gesproken, gemeente – ik zeg dat alleen maar om het wat duidelijk te kunnen maken – als God nu zegt dat Zijn ingewanden rommelen van barmhartigheid, laat ik het dan eenvoudig zeggen: de ingewanden van God vragen om voedsel. En wat is dat voedsel dan? Zondaar, kunt u het nog begrijpen? Kun jij dit nog vatten? Het hart van God gaat uit naar zondaars. Zijn ingewanden rommelen van barmhartigheid. Het is Zijn spijze om Zijn diepgevalen Kerk zalig te maken.

Gemeente, maar – en hoe komen we bij iets heel belangrijks – om dat beeld vast te houden van iemand die honger heeft, waarbij de ingewanden rommelen om iets te kunnen eten: als de ingewanden van God rommelen en Hij dat voedsel van die zondaars nodig heeft, dan kan Hij niet zomaar gevoed worden met die zondaars. Hij kan die zondaars niet zomaar zalig maken. Waarom niet? Zijn Kerk, die Hij van eeuwigheid heeft liefgehad, ligt verloren in schuld. Want weet u, al rommelt het hart en de ingewanden van God de Vader van barmhartigheid, daarbij is nog iets in het hart van God de Vader ontstaan. Nee, wij kunnen dat allemaal met ons menselijk verstand niet begrijpen, maar ik moet het wel prediken. Het blijft staan, 100%, dat de ingewanden van de Vader

rommelen van barmhartigheid. Maar wat gebeurde er nog meer in het hart van God toen Hij zag dat de mens in de zonde viel? Toen ontstak Zijn toorn.

Dat is wat, gemeente, dat is wat toen ontstak: Zijn toorn over die mensen die in de zonde gevallen zijn en waar nog steeds Zijn hart naar uitgaat om ze zalig te maken. Ik kan het ook niet onder woorden brengen wat dat – naar de mens gesproken – voor God betekend moet hebben, dat Zijn toorn moest ontbranden vanwege de zonden van het ganse menselijk geslacht. Want God is niet alleen ten hoogste barmhartig, maar, zo zeggen onze vaders, Hij is ook ten hoogste rechtvaardig. En juist omdat Hij dat ook is, ontbrandde in Zijn hart de toorn over de zonde. Daarom moeten wij in stilte, met eerbied en diep ontzag, ook gaan luisteren naar dat woord ‘rechtvaardig’. Wat betekent dat?

Kijk, de Heere is ten hoogste barmhartig, vol van barmhartigheid, maar even vol van rechtvaardigheid. Nou, laten we maar eenvoudig naar het woord kijken zoals dat in onze Nederlandse taal tot ons komt. Rechtvaardig: dat betekent dat God vaardig is tot recht. Ik ga het eenvoudig uitleggen. Alles wat God doet, is goed en recht. God kun je nooit betrappen op iets van onrecht. Dat betekent: God is altijd eerlijk, God is betrouwbaar, God doet altijd wat Hij zegt. Hij is eerlijk met Zijn schepping omgegaan, die Hij gemaakt heeft in zes dagen. Hij gaat ook heel eerlijk met de mens om, die Hij op de zesde dag geschapen heeft. En Hij weet heel goed wat Hij doet.

In het Paradijs schiep Hij de mens naar Zijn beeld en naar Zijn gelijkenis. Dat betekent dat Adam en Eva ook vaardig waren tot het recht. Zij waren ook rechtvaardig. Zij stonden recht voor God. Zij waren goed geschapen. Er waren geen zonden bij Adam en bij Eva ook niet. En omdat er geen zonden waren, was er ook geen schuld. Alles wat Adam en Eva in het Paradijs deden, was goed. Het was recht in de ogen van God de Schepper. En wat had de Heere tot de mens gezegd? Als u gehoorzaam blijft aan Mijn geboden, als u gehoorzaam blijft aan Mijn proefgebod, als je goed en rechtvaardig zult blijven bestaan, dan ga Ik je belonen met het eeuwige leven. En God is zo rechtvaardig, Hij zou het gedaan hebben als de mens niet gezondigd had. God is zo eerlijk en betrouwbaar, op dat Woord konden Adam en Eva echt aan.

Maar Gods rechtvaardigheid had ook een andere kant. Hij heeft ook heel eerlijk gezegd: *Als de ziel wel zondigt, als je wel eet van die boom, dan moet je sterven*. Met andere woorden: Ik ben zo rechtvaardig, dat Ik het recht heb om de mens te straffen als de mens ongehoorzaam wordt. Ja, Mijn rechtvaardigheid is zo groot, dat Ik dan de zonden echt moet straffen. Daar zal Ik geen moment van afwijken. Dat is de andere kant van Gods rechtvaardigheid. Dan hoor ik de dichter van Psalm 75 zingen: *God is Rechter, Die het beslist; Die, als aller Oppervoogd, deze vernedert, die verhoogt*.

En nu zijn we gevallen, gemeente, in de zonde. Wij zijn van nature ongehoorzaam aan de liefdeseisen van God. En wat zegt de Heere door Zijn Woord tot u, tot jou en tot mij? Met je dagelijkse zonde heb je een hemelhoge schuld opgebouwd, en die schuld wordt elke dag groter. Daarom, o zondaar, moet Ik een vonnis over u uitspreken: u bent des doods schuldig. Jij, zondaar, u, zondares, moet Ik straffen. En dan hoor ik onze Dordtse vaders zeggen: *Gods gerechtigheid, gelijk er zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, vereist dat onze zonden, tegen die oneindige Majesteit begaan, niet alleen met de tijdelijke, maar ook met de eeuwige straffen, naar ziel en lichaam, gestraft worden*.

Nee, daar willen de remonstranten niet aan. De remonstranten rekenen af met genoegdoening. Die leggen Gods rechtvaardigheid zo niet uit. Christus is gekomen vanuit medelijden, vanuit liefde, maar niet om aan Gods heilig recht te voldoen. Maar het is niet Bijbels. Weet u wat Gods Woord zegt? Het zijn altijd weer die aangrijpende woorden uit Deuteronomium, later herhaald

door Paulus in de Galatenbrief. Onzegbare woorden, gemeente, geloof het toch eer dat je het eeuwig moet ondervinden: *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen* (Gal. 3:10).

O, gemeente, ik ga het heel zwart-wit zeggen, opdat de Heere het zou willen gebruiken, maar wie buiten Christus is, is vervloekt, want je hebt gezondigd tegen God. Geloof het toch. En zijn er nu in ons midden die dat hebben leren geloven? Bij wie dat niet alleen klanken zijn, maar bij wie het binnendringt in het hart, dat God recht heeft om je te straffen, en Hij zal er geen afstand van doen? O, er zijn mensen die zeggen: ach ja, zo hoeft dat toch allemaal niet. Is het nou echt zo dat een mensenkind op grond van recht zalig wordt? En als er één is die probeert om met zo'n klein vosje de wijngaard te verderven, dan is het de duivel, die wil zo graag laten geloven dat de mens Jezus kan aannemen, het is klaar, en je gaat eeuwig naar de hemel. Maar het is mis.

O, wat randt dat God aan in Zijn gerechtigheid. Dat kan niet, dat mag niet. O ja, het blijft staan: God is barmhartig – ik kom er straks op terug – maar Hij is ook ten hoogste rechtvaardig. O, lieve gemeente, ga niet buiten dat recht van God om. En als je het niet verstaat, en als je het niet begrijpt, vraag dan of de Heere je leren wil. En denk nou niet dat dat iets heel groots, massiefs is. Maar dat recht van God, dat houdt allereerst in dat je inderdaad gaat ontdekken dat je een zondaar en een zondares bent, en dat je met je zonde in de schuld staat bij God. En als de Heere je dat doet geloven, dan laat Hij je dat altijd geloven, gepaard met liefde. Daarom wordt je hart zo verbroken, daarom wordt je hart zo verslagen. En vindt de Heere je in de eenzaamheid, en leg je heel je hart voor de Heere bloot. Dan zeg je het: *Ik bekende, o HEER', aan U oprecht mijn zonden, en ik verborgen geen kwaad, dat in mij werd gevonden; maar ik beleed, na ernstig overleg, mijn boze daden* (Ps. 32:5).

Nee, dan stoor je je niet meer aan deze diepe woorden van onze Dordtse vaders, maar nu ga je het ermee eens worden. Weet je waarom? Omdat God zo is, en je hebt God lief gekregen. *Gods gerechtigheid, gelijk Hij Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, vereist dat mijn zonde, tegen die oneindige majesteit begaan, niet alleen met tijdelijke, maar ook met eeuwige straffen, naar lichaam en ziel, gestraft worde.* En ik weet het wel, als je daar iets van ervaart in je leven en je ziet Christus niet, dan kan het wel eens heel benauwd worden. Dan kan je hart wel heel vol van vrees geraken. En als je dan hoort over Gods rechtvaardigheid, en dat Hij je straffen moet, ook met die eeuwige straffen, dan kun je David wel een beetje begrijpen, die in Psalm 143 zegt: *Wil Uwe knecht, door schuld verslagen, o HEER', niet voor Uw vierschaar, niet voor Uw rechtbank dagen; want niemand zal in dat gericht – daar zelfs mijn eigen hart mij aan moet klagen – rechtvaardig zijn voor Uw gezicht.*

O, dat recht van God, die deugd van Zijn rechtvaardigheid. Als je voelt wat God van je vraagt, en je kan God niet geven wat Hij van je eist, wat is het zalig als de Heere je ervoor in gaat winnen, en het geen klanken meer zijn, maar de beleving van het hart, wat we samen gezongen hebben: *Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig, HEER'; Uw oordeel rust op de allerbeste wetten; en Uw loon, Uw straf, beantwoordt aan Uw eer.*

Dan kan de Heere het niet meer verkeerd doen. Ook al zou Hij je laten liggen in je zonde en schuld. En toch, en toch, er gaat wat leven in je hart. Er komt meer bij dan alleen dit. Want ook al laat de Heere iets zien van Zijn rechtvaardigheid, Hij zal ook op bepaalde momenten al iets laten voelen en zien en horen van Zijn barmhartigheid. En waar u misschien moet zeggen vanmiddag: ik kan het nooit meer goed krijgen tussen God en mijn hart, ik heb werkelijk geen penning om mijn schuld te betalen, ik kan aan die hoge eisen van Gods rechtvaardigheid niet voldoen, aan mijn kant houdt het op, aan mijn kant is het verloren, is daar toch die brandende vraag. Is het niet die bekende

vraag uit de catechismus, waar ook onze Dordtse vaders zo nauw bij aansluiten: *Aangezien wij dan, naar het rechtvaardig oordeel van God, tijdelijke en eeuwige straffen verdiend hebben?* Ja, Heere, dat heb ik nou verdiend. Maar, is er een middel, Heere? Zou het nog goed kunnen komen, Heere? Zou U nog aan mij willen denken, Heere? Kan ik nog van de straf verlost worden? Ja, Heere, U weet waar het vooral om te doen is: om weer tot genade te komen. *Welke straffen wij niet kunnen ontgaan*, zo beëindigt paragraaf 1, *tenzij aan Gods gerechtigheid genoeg geschieden*.

Ja, die belijdenis sluit inderdaad nauw aan bij die vraag uit de catechismus. En als ik dan nog even bij die vraag van de catechismus stilsta, dan hoor ik daar eigenlijk twee dingen. Inderdaad een belijdenis: Heere, ik ben strafwaardig, Heere, ik heb het verdiend. Maar ik hoor ook een verlangen. Raakt dat uw hart vanmiddag? Dat je enerzijds niet kan ontkennen dat je hartelijk mag belijden wie je bent, wie God is, en wat je verdiend hebt, maar dat daar ook dat verlangen in je ziel ligt. Dat verlangen dat in de Bijbel omschreven wordt als honger en dorst, niet meer naar je eigen gerechtigheid, want die doen er niet toe, maar naar de gerechtigheid die je ontdekt hebt in de prediking van het evangelie. Ja, dat je gaat ontdekken dat er niet alleen een middel is om met God verzoend te worden, maar dat er een Middelaar is, een Persoon.

2. Zijn barmhartigheid gaf Zijn Zoon voor een zondaar

Gemeente, dit is het wonder, dit blijft het rijk evangelie. En daar heeft die grote, goede God, Die ten hoogste rechtvaardig is en blijft, nu Zelf voor gezorgd. Dat brengt ons bij onze tweede gedachte: *Zijn barmhartigheid gaf Zijn Zoon voor een zondaar*. Nee, God zal nooit afstand doen van Zijn rechtvaardigheid. Hij eist een volkomen gehoorzaamheid van u, van jou en van mij aan Zijn heilige wet. En als je niet aan die eis kan voldoen, sta je in de schuld bij God. Kijk, dat is nu onze werkelijkheid: wij staan in de schuld bij God, omdat je gezondigd hebt. En waar schuld is, dan moet je betalen. Dat is in het gewone leven ook zo, maar niet minder in het geestelijke leven.

En hoe kan ik dan betalen als ik een hemelhoge schuld voor God heb? Hoe kan ik die schuld dan betalen? Nu zeggen onze Dordtse vaders op grond van de Schrift: door tijdelijke en eeuwige straffen. Nou, dat kan niet. Geen mens is er op aarde. Nou, misschien dat je een tijdelijke straf nog zou kunnen uitzitten, levenslang in de gevangenis bijvoorbeeld, maar een eeuwige straf? En dan te bedenken, wat is de eeuwige straf die God in Zijn Woord geopenbaard heeft? Is het niet dat je geworpen wordt in de buitenste duisternis, waar wening is en knersing der tanden? Hoe kun je daar zelf ooit uitkomen? Hoe kan een mens, die zo zwak is, zo diep gevallen is, ooit op die plaats voor die hemelhoge schuld betalen? Onmogelijk.

En ik weet het wel, het ligt wel een beetje in de mens om het zelf te proberen, en jezelf een beetje op te knappen. En menig kind van God ziet zichzelf wel terug in die bloedvloeiende vrouw, waar we kort geleden bij stilgestaan hebben, waarvan ik lees in de Schrift: *Zij had veel geleden van veel medicijnmeesters, en zij had al het hare, ja, wat van haar was, daaraan ten koste gelegd, maar geen baat gevonden; het was veel erger met haar geworden* (Mark. 5:26). Wat een zegen is het als een mensenkind op de school van de Heilige Geest mag leren dat al je eigen verlossingspogingen er niet toe doen, dat die afgesneden worden, dat je zelf de grond gaat verliezen in de weldaden die de Heere geeft, in de kenmerken van de genade, dat je geen grond meer kan vinden in je tranen, in je gebeden, in je aangename gestalten, in je psalmzingen, in het aangenaam kerken, en je goede werken. Het kan de schuld ten enen male niet betalen.

En dan hoor ik dat vrij vertaalde lied van McCheyne: *Maar toen mijn Gods Geest aan mijzelf had ontdekt, toen werd in mijn ziele de vreze gewekt; toen voelde ik wat eisen Gods heiligheid deed, en er werd al mijn deugd een wegwerpelijke kled*. Pijnlijk, het is vernederend. Alles lijkt je kwijt te

raken. Geen houvast heb je meer over. En je gaat ontdekken: het is waar wat er staat in paragraaf 2, dat *wij zelf niet kunnen genoegdoen en ons van de toorn Gods bevrijden*.

Weet je, als de Heilige Geest je die lessen leert, is dat zo profijtelijk. Want weet je wat je dan gaat ontdekken? Wat God gedaan heeft! God, Die inderdaad in Zijn oneindige majesteit zo aangetast is door mijn zonde, God, Die Zich zo verschrikkelijk moet vertoornen over mijn zonde, God, Die naar Zijn rechtvaardigheid mij inderdaad had kunnen wegwerpen in de eeuwige rampzaligheid, diezelfde God *heeft uit oneindige barmhartigheid Zijn eniggeboren Zoon ons tot een Borg gegeven, Die, opdat Hij voor ons zou genoegdoen, voor ons of in onze plaats zonde en vervloeking aan het kruis geworden is*.

O, gemeente, dat word je toch nooit zat, dit Woord. Want dit is nu waar het om gaat om zalig te worden. Waar niemand van ons aan Gods eisende en wrekende gerechtigheid kan voldoen, daar heeft God voor een Persoon gezorgd, Die er wel aan kon voldoen, volkomen aan kon voldoen. Dat is Zijn eniggeboren Zoon. Doet dat niet wegzinken in verwondering als je iets mag kennen van Gods gerechtigheid? Gods kinderen komen elke keer weer op die plek terug, dat ze zingen: *Mijn ziel is immers stil tot God; van Hem wacht ik een heilrijk lot; Hij immers zal mijn Rotssteen wezen, mijn heil, mijn hulp in mijn gebrek; ja, mijn toevlucht en mijn hoog vertrek; ik zal geen grote wankeling vrezen* (Ps. 62:2-3).

O, wat nu bij de mensen totaal onmogelijk is, is mogelijk bij God. God gaf Zijn Zoon, Zijn eniggeboren Zoon Die Hij had, het liefste wat Hij had, Zijn beminde Zoon, tot een Borg voor doodschuldige zondaars. Dat kwam nu op uit Gods barmhartigheid. En daarmee zijn we opnieuw terechtgekomen bij deze heerlijke deugd van God. Want dat woordje barmhartigheid, zoals dat ook in de Bijbel tegenkomt, met name in het Oude Testament, in het Hebreeuws, is afgeleid van het woordje 'schoot', 'moederschoot' zelfs. En als ik dan aan dat woordje schoot denk, dan moet ik altijd aan Johannes 1 denken. Want dan lees ik die diepe woorden, dat de Heere Jezus in de schoot van de Vader was: *Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard* (Joh. 1:18).

Weet u, gemeente, wat nu van eeuwigheid in het hart van de Vader was, lag – met eerbied gesproken – in Zijn schoot. Gods hart was van eeuwigheid met innerlijke ontferming bewogen over een diepgevalen zondaar. En toch begeerde Hij die zondaar zalig te maken. Dat was Zijn lust, dat was Zijn begeerte, dat was Zijn raadsplan. Maar hoe? Hoe zal Hij nu Zijn barmhartigheid betonen aan een zondaar, zonder dat Zijn rechtvaardigheid daar tekort aan zou krijgen? Hoe zou God nu inderdaad al die zonden kunnen straffen, met tijdelijke en eeuwige straffen, dat God daarin dan tevreden zou zijn om in die weg barmhartigheid te betonen aan een zondaar?

Het antwoord op deze vraag – met eerbied gesproken – lag in de schoot van de Vader: Jezus Christus, Zijn geliefde Zoon, Zijn eniggeboren Zoon, Zijn Liefeling, overgegeven om Borg te zijn, om in plaats van een verloren zondaarsvolk de zonden te dragen, de toorn van God over de zonden te dragen, de vloek van de wet te aanvaarden en gehoorzaam te zijn tot de dood, ja, de dood des kruises. Gemeente, dat lag nu van eeuwigheid al vast, want de Vader heeft Zijn Zoon aangewezen om dat te doen.

Het is net alsof ik God de Vader hoor zeggen – ja, ik durf het als mens bijna niet uit te spreken, het zijn zulke heilige dingen, maar ik doe het toch, opdat het duidelijk mag worden: *Kom, Mijn geliefde Zoon, kom, Zoon van Mijn blijdschap, kom, U bent Mijn hoogst vermaak, Ik heb een welbehagen in U. Er is in Mijn hart een voornemen om een wereld te maken, waarop een mens zal zijn, die Ons beeld zal dragen. Dat ga Ik doen, Mijn Zoon, tot Mijn eer en tot Mijn heerlijkheid. Maar Ik weet dat die mens zal vallen in de zonde, en nochtans begeer Ik uit het ganse menselijk geslacht een*

schare, die niemand kan tellen, zalig te maken. Maar dat kan Ik alleen maar doen als voor de zonde die zij gedaan hebben, en de schuld die zij gemaakt hebben, betaald zal worden met de tijdelijke en de eeuwige dood. En zie, Mijn geliefde Zoon, nu heb Ik die grote schare, dat weet U, in U verkoren, Ik heb ze aan U gegeven. En daarom zend Ik U naar de aarde, opdat U al die mensen gelijk zal worden en de menselijke natuur zal aannemen. En in de volheid van de tijd zal dat gebeuren. En als U dan op de aarde een mens geworden bent, zoals alle andere mensen, dan moet U sterven. Dan ga Ik U straffen met de tijdelijke en eeuwige straffen, want zo zal aan Mijn rechtvaardigheid genoeg gedaan worden. Dan ga Ik U brengen, o Mijn Zoon, aan het vloekhout op Golgotha, en daar ga Ik U maken tot zonde en tot vervloeking.

Weet u, gemeente, wat de Heere Jezus gedaan heeft? Die heeft deze grote opdracht van Zijn Vader omhelsd, en Hij is gekomen op de aarde. Want Zijn hart was vervuld met een grote lust om te doen wat die rechtvaardige Vader van Hem eiste. Daar was Hij tevreden mee. Hij heeft het gezegd: *Vader, Ik zal Borg worden voor allen die Ik van U ontvangen heb. Vader, zendt Mij maar naar de aarde. Ik zal mens worden om die verloren mensenkinderen, die strafwaardige mensenkinderen, zalig te maken. Ik ga Mijn leven voor hen geven, want Ik heb ze hartelijk lief.*

En dat is nu in de volheid van de tijd gebeurd, gemeente. Daar kun je toch nooit over uitgesproken raken, daar kun je toch nooit over uitgeluisterd raken, dat wil je toch elke keer weer horen, zeker degene die iets hebben verstaan van wat Gods rechtvaardigheid eist! Want, gemeente, toen de Heere Jezus de hemel verliet en als het ware uit de schoot van de Vader naar de aarde ging, nam Hij in de schoot van Maria de menselijke natuur aan. Toen heeft God de Vader alle zonden op Hem gelegd: grote zonden, kleine zonden, zonden die Hij gedaan heeft, zonden van de nalatigheid, zondaarsgedachten, zondaarswoorden, zondaarsgebeden. Er is geen zonde te bedenken die Gods Kerk gedaan heeft, of die rechtvaardige Vader heeft ze op Zijn Zoon gelegd.

Zo lag Hij in de kribbe, zo wandelde Hij van de ene plaats naar de andere plaats, zo ging Zijn weg naar Gethsémané, door het rechthuis naar Golgotha, en zo kwam Hij in het graf te liggen. En als geen ander heeft de Heere Jezus ervaren wat David beleed in Psalm 38: *Want mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden* (Ps. 38:5). En zo boog Hij onder Gods rechtvaardigheid. Zie Hem gaan, schuldige zondaar in ons midden. Zie, zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegdraagt.

O, dat je deze middag zou zien, beladen met uw zonden, beladen met uw schuld, buigend onder Gods rechtvaardigheid, dragende uw straf in uw plaats. O, zie Hem toch eens liggen in de hof van Gethsémané, waar Hij de toorn van God voelt branden in Zijn hart, en Zijn zweet als druppels bloed worden. Zie eens hoe Zijn rug rood kleurt van de striemen van de geselslagen, om je van je zondesschuld te verlossen. Hij wil je verlossen uit al je lijden, daarom droeg Hij de doornenkroon. Hij wil je verlossen van de vloek der wetten, daarom werd Hij tot een vervloeking aan het kruis op Golgotha. Daar rekende de rechtvaardige God af met de zondesschuld van Zijn Kerk in Christus.

Wat een lieve Vader, wat een lieve Heere Jezus, dat ze dit wilden doen om je zalig te maken, dat Christus in de plaats van Zijn Kerk het heeft moeten uitroepen: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Zo maakt Hij zondaren zalig, en wordt Zijn rechtvaardigheid verheerlijkt en Zijn barmhartigheid geopenbaard. *Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden* (Jes. 53:5).

En daar hebben onze Dordtse vaders iets van ervaren en konden ze het zeggen door het ware geloof: *de Vader gaf Zijn Zoon tot een Borg, Die voor ons zou genoegdoen, en voor ons of in onze plaats tot zonde en vervloeking aan het kruis geworden is.* Nee, je hoeft niet te wanhopen, zondaar

in ons midden. Je hoeft niet zo bevreesd te zijn als je ziet op je schuld en ziet wat Gods gerechtigheid eist. Gods gerechtigheid heeft genoegdoening gevonden in het offer van Christus, en daar was de Vader volkomen mee tevreden.

O, mag ik het je eens vragen, vanmiddag, aan het einde van deze overdenking: heeft het God nu ook behaagd deze Borg persoonlijk aan je te openbaren? Heb je ook in je leven ervaren hoe noodzakelijk het is om door het geloof deze Christus als Borg te leren kennen, omdat je met je ongerechtigheid verloren moest gaan, en je eigen gerechtigheid geen dekmantel kon zijn? En je juist daarom zo ging hongeren en dorsten naar die gerechtigheid in Christus, die je ontdekt in de prediking van het evangelie, die je ontdekt in het lezen van Gods Woord? En dat je er door Gods Geest voor ingewonnen werd, dat God Zijn Zoon persoonlijk aan een zondaar openbaart, altijd in het licht van Zijn rechtvaardigheid?

Dan denk ik ten slotte aan heel bekende woorden uit de profetieën van Hosea. Die mocht profeteren hoe het volk Israël weer uit de ballingschap terug kon keren. Ja, dat ging niet zomaar. De Heere stapt niet over de zonde heen. En met een beeld uit het diepe, verre verleden mocht Hosea duidelijk maken in welke weg de Heere Zijn volk verlost en bevrijdt. Dan herinnert Hosea het volk Israël aan die aangrijpende gebeurtenis in de nabijheid van Jericho, waar Achan in een dal werd gestenigd. Dat is het dal van Achor, dat in de Bijbel het symbool is van de plaats van de veroordeling. Dan mag Hosea het prediken: *Het dal van Achor wordt tot een deur der hoop* (Hos. 2:15).

Nou, als je geestelijk in dat dal ligt, en je ontdekt je eigen hart als het hart van Achan, dan moet je vrezen. Achan werd er gestenigd, Achan werd er verbrand vanwege zijn zonde. En dat hebben wij allemaal verdiend. Maar als je nu in dat dal van Achor bent, en dat komt op je af, die rechtvaardigheid van God, is het net alsof er een grote muur voor je oprijst. Als het zo moet, kan ik nooit meer zalig worden. Hoe groot, hoe hoopvol, hoeveel blijdschap geeft het niet in de ziel, als dan de Heere in dat dal van Achor een deur der hoop gaat openen? En Wie is dat? Dat is Christus, het Lam van God, dat de zonde der wereld heeft weggedragen.

En door die deur wordt Sion door recht verlost. In de sfeer van het recht krijg je zoveel geloof van de Heilige Geest om die geopende deur aan te grijpen, om door die geopende deur de poort van Gods gerechtigheid binnen te gaan, en dan te vernemen hoe barmhartig God is, Die op grond van het bloed van Christus, op grond van dat offer aan het kruis, al je zonden van je wegneemt, en ziet dat de schuld die je gemaakt hebt door het bloed van Christus betaald is. Om dan te vernemen dat die rechtvaardige God in Christus ook een barmhartige God is, Die gaarne vergeeft. Ja, dan ga je God roemen in Zijn deugden, die Christus verheerlijkt heeft. En dan ga je het zingen, echt met je hart: *Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven, die van de straf voor eeuwig is ontheven; wiens wanbedrijf, waardoor hij was bevlekt, voor 't heilig oog des HEEREN is bedekt.*

Amen.